

DECIZIE Nr. 33/2017 din 15 mai 2017
EMITENT: ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT
PUBLICATĂ ÎN: MONITORUL OFICIAL NR. 467 din 21 iunie 2017

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 33
din 15 mai 2017

Dosar nr. 4.105/1/2016

Gabriela Elena Bogasiu	- vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție - președintele completului
Doina Popescu	- pentru președintele delegat al Secției I civile
Rodica Dorin	- pentru președintele Secției a II-a civile
Ionel Barbă	- președintele Secției de contencios administrativ și fiscal
Mirela Vișan	- judecător la Secția I civilă
Nina Ecaterina Grigoraș	- judecător la Secția I civilă
Carmen Georgeta Negrilă	- judecător la Secția I civilă
Sorinela Alina Macavei	- judecător la Secția I civilă
Adina Georgeta Nicolae	- judecător la Secția I civilă
Roxana Popa	- judecător la Secția a II-a civilă
Marian Budă	- judecător la Secția a II-a civilă
Carmen Trănica Teau	- judecător la Secția a II-a civilă
Cosmin Horia Mihăianu	- judecător la Secția a II-a civilă
Paulina Lucia Brehar	- judecător la Secția a II-a civilă
Emanuel Albu	- judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Claudia Marcela Canacheu	- judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Cezar Hîncu	- judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Viorica Trestianu	- judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Rodica Florica Voicu	- judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ce formează obiectul Dosarului nr. 4.105/1/2016 este constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă și ale art. 27[^]5 alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare (Regulamentul).

Ședința este prezidată de doamna judecător Gabriela Elena Bogasiu, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

La ședința de judecată participă doamna Mihaela Lorena Mitroi, magistrat-asistent desemnat în conformitate cu dispozițiile art. 27⁶ din Regulament.

Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ia în examinare sesizarea formulată de Curtea de Apel București - Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale în Dosarul nr. 42.999/3/2015 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că a fost depus raportul întocmit de judecătorii-raportori, care a fost comunicat părților, în conformitate cu dispozițiile art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, fiind depuse puncte de vedere formulate în scris privind chestiunea de drept supusă judecării atât de către apelantul-reclamant, cât și de către intimata-pârâtă. La dosar au fost transmise hotărârile judecătorești relevante, identificate de instanțele naționale, precum și punctele de vedere teoretice exprimate de judecători. Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că nu se verifică, în prezent, practica judiciară în vederea promovării unui recurs în interesul legii.

Doamna judecător Gabriela Elena Bogasiu, președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, constată că nu există chestiuni prealabile sau excepții, iar completul rămâne în pronunțare asupra sesizării privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,
deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

1. Curtea de Apel București - Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale, prin Încheierea din data de 28 noiembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 42.999/3/2015, în baza art. 519 din Codul de procedură civilă, a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept privind interpretarea dispozițiilor art. 1 alin. (1) din Legea nr. 125/2014 privind scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii (Legea nr. 125/2014), prin raportare la dispozițiile art. 5 și art. 10 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014 privind scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii, precum și a Procedurii de efectuare a restituirilor, aprobate prin Ordinul ministrului muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice și al ministrului finanțelor publice nr. 2.073/1.623/2014 (Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014), în sensul de a se stabili dacă se recuperează sau nu sumele reprezentând pensie, indemnizație socială pentru pensionari și indemnizație pentru însoțitor, încasate necuvenit după data de 1 octombrie 2014, în condițiile în care aceste sume sunt drepturi aferente unei perioade anterioare datei de 1 octombrie 2014.

II. Expunerea succintă a procesului în cadrul căruia s-a invocat chestiunea de drept menționată

2. Prin Cererea înregistrată pe rolul Tribunalului București - Secția a VIII-a conflicte de muncă și asigurări sociale cu nr. 27.151/3/2015, reclamantul a solicitat, în contradictoriu cu pârâta Casa de Pensii a Municipiului București, anularea Deciziei din data de 30 aprilie 2015 prin care s-a anulat Decizia de pensie din 28 august 2014, ca urmare a pronunțării Deciziei civile nr. 118 din 10 februarie 2015 de către Curtea de Apel Ploiești - Secția I civilă.

3. Prin Cererea completatoare formulată la data de 16 noiembrie 2015, reclamantul a formulat contestație împotriva deciziei privind recuperarea sumelor încasate necuvenit cu titlu de pensie de serviciu din data de 26 octombrie 2015, prin care i s-a imputat suma de 322.909 lei, reprezentând drepturi plătite și încasate necuvenit în perioada octombrie 2014 - februarie 2015.

4. În motivarea cererii reclamantul a arătat că suma imputată de pârâtă - 322.909 lei, plătită în luna octombrie 2014, include și diferențele corespunzătoare unei perioade ulterioare lunii octombrie 2014, însă, din acest total, suma de 289.695 lei reprezintă drepturi aferente perioadei 1

septembrie 2010 - 1 octombrie 2014.

5. În opinia reclamantului, suma de 289.695 lei intra sub incidența Legii nr. 125/2014, fiindu-i în mod nelegal imputată prin decizia de debit. Reclamantul a invocat dispozițiile art. 10 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014.

6. Prin Încheierea de ședință din data de 23 noiembrie 2015, Tribunalul București - Secția a VIII-a conflicte de muncă și asigurări sociale a dispus disjungerea cererii completatoare, formându-se un nou Dosar cu nr. 42.999/3/2015 ce face obiectul prezentei cauze.

7. Prin Sentința civilă nr. 739 din 25 ianuarie 2016, Tribunalul București - Secția a VIII-a conflicte de muncă și asigurări sociale a respins contestația ca neîntemeiată, apreciind că pârâta era îndrituită să recupereze de la reclamant sumele imputate reprezentând drepturi încasate necuvenit, conform dispozițiilor art. 179 și art. 181 din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 263/2010).

8. Prin Cererea de apel înregistrată pe rolul Curții de Apel București - Secția a VII-a pentru conflicte de muncă și asigurări sociale, la data de 11 august 2016, în Dosarul nr. 42.999/3/2015, apelantul-reclamant a solicitat anularea sentinței apelate, cu trimiterea cauzei spre rejudecare, arătând că, deși prima instanță a invocat dispozițiile art. 179 alin. (4) din Legea nr. 263/2010, nu a avut în vedere faptul că prin Legea nr. 125/2014 și normele sale de aplicare au fost amnistiate debitele corespunzătoare perioadei anterioare datei de 1 octombrie 2014, așa cum este și debitul din prezenta cauză, constituit în mare parte din drepturi aferente perioadei septembrie 2010 - octombrie 2014.

9. Prin Întâmpinarea depusă la dosar la data de 21 septembrie 2016, intimata-pârâtă Casa de Pensii a Municipiului București a solicitat respingerea apelului ca nefondat.

10. Pe fondul cauzei, intimata a considerat că sumele imputate apelantului nu intră sub incidența Legii nr. 125/2014, invocând în acest sens dispozițiile art. 1 alin. (1) din Legea nr. 125/2014, precum și art. 5 și art. 10 din normele metodologice de aplicare a acestei legi.

11. La termenul de judecată din 28 noiembrie 2016, din oficiu, Curtea de Apel București - Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale a pus în discuția părților necesitatea și admisibilitatea sesizării instanței supreme în vederea pronunțării unei hotărâri prin care să se dea o rezolvare de principiu acestei chestiuni de drept.

III. Aspectele de admisibilitate reținute de titularul sesizării

12. Prin Încheierea de sesizare din data de 28 noiembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 42.999/3/2015, Curtea de Apel București - Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale a constatat îndeplinite cerințele de admisibilitate a sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție, în conformitate cu dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă, motivat de următoarele aspecte:

13. Cauza se află pe rolul unui complet al Curții de Apel București, care judecă în ultimă instanță.

14. De dezlegarea chestiunii de drept depinde soluționarea pe fond a procesului. Astfel, modul de interpretare a dispozițiilor legale în discuție constituie însăși problema de drept a speței, antamând atât obiectul, cât și cauza juridică a cererii.

15. În fapt, apelantul a fost beneficiarul unei pensii de serviciu, drepturile sale de pensie fiind recalculate, în conformitate cu prevederile Legii nr. 119/2010 privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor, cu modificările ulterioare (Legea nr. 119/2010), ale Hotărârii Guvernului nr. 737/2010 privind metodologia de recalculare a categoriilor de pensii de serviciu prevăzute la art. 1 lit. c) - h) din Legea nr. 119/2010 privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor, coroborate cu cele ale Legii nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, cu modificările și completările ulterioare, începând cu data de 1 septembrie 2010.

16. Prin Sentința civilă nr. 1.480 din 6 iunie 2014, pronunțată de Tribunalul Prahova - Secția I civilă în Dosarul nr. 58.004/3/2011, pentru un număr de 123 de pensionari, printre care și apelantul din prezenta cauză, au fost anulate deciziile de revizuire emise în baza Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 59/2011 pentru stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor prevăzute la art. 1 lit. c) - h) din Legea nr. 119/2010 privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor,

aprobată prin Legea nr. 109/2012 (Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 59/2011) și a Legii nr. 119/2010, s-a dispus restabilirea situației anterioare emiterii deciziilor de revizuire, în sensul repunerii și menținerii în plată a pensiilor stabilite potrivit Legii nr. 223/2007 privind Statutul personalului aeronautic civil navigant profesionist din aviația civilă din România, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 223/2007). Au fost obligate intimatele Casa Județeană de Pensii Ilfov și Casa de Pensii a Municipiului București la achitarea sumelor de bani reprezentând diferența dintre pensia stabilită conform Legii nr. 223/2007 și pensia revizuită/recalculată în temeiul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 59/2011 și al Legii nr. 119/2010, de la momentul recalculării/revizuirii și până la momentul repunerii efective în plată a pensiei de serviciu, sume ce vor fi actualizate cu indicele de inflație la data plății efective.

17. Prin Decizia din 28 august 2014 a Casei Locale de Pensii Sector 1 București a fost pusă în executare Sentința civilă nr. 1.480 din 6 iunie 2014 a Tribunalului Prahova în ceea ce îl privește pe reclamant.

18. Ulterior, prin Decizia nr. 118 din 10 februarie 2015, pronunțată de Curtea de Apel Ploiești - Secția I civilă, a fost admis recursul declarat de pârâtă și, în consecință, a fost modificată în parte Sentința civilă nr. 1.480 din 6 iunie 2014, pronunțată de Tribunalul Prahova, în sensul că: a fost respinsă excepția autorității de lucru judecat invocată de recurenta Casa de Pensii a Municipiului București prin cererea de recurs, a fost respinsă ca neîntemeiată contestația precizată și completată succesiv - în ceea ce privește capătul de cerere având ca obiect deciziile de revizuire anulate de tribunal, a fost înlăturată dispoziția privind obligarea intimatelor-recurente Casa Județeană de Pensii Ilfov și Casa de Pensii a Municipiului București la achitarea sumelor de bani reprezentând diferența dintre pensia stabilită conform Legii nr. 223/2007 și pensia revizuită/recalculată în temeiul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 59/2011 și al Legii nr. 119/2010, de la momentul recalculării/revizuirii și până la momentul repunerii efective în plată a pensiei de serviciu etc.

19. Prin Decizia de debit din 26 octombrie 2015 - contestată în prezenta cauză - având în vedere Decizia nr. 118 din 10 februarie 2015, pronunțată în recurs de Curtea de Apel Ploiești - Secția I civilă, și Referatul plăți prestații nr. xxx/26.10.2015, casa locală de pensii a procedat la emiterea acestui titlu executoriu în vederea recuperării sumelor încasate necuvenit de apelant în perioada octombrie 2014 - februarie 2015, în cuantum total de 322.909 lei.

20. Conform anexei la această decizie, în luna octombrie 2014 s-a plătit suma de 289.695 lei, reprezentând diferența dintre pensia stabilită conform Legii nr. 223/2007 și pensia revizuită/recalculată în temeiul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 59/2011 și al Legii nr. 119/2010, de la momentul recalculării/revizuirii, respectiv septembrie 2010 - octombrie 2014 inclusiv.

21. Problema de drept este nouă, nefăcând obiectul dezlegării printr-o altă hotărâre a Înaltei Curți de Casație și Justiție și nici al unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

22. Instanța de trimitere a apreciat în sensul utilității sesizării instanței supreme și din perspectiva opiniilor divergente exprimate în materie, prin soluții de practică judiciară, fără să se poată constata însă cristalizarea unei jurisprudențe suficient de articulate în vreunul dintre sensuri, astfel încât să lipsească de obiect și efect util prezenta sesizare.

23. Au fost menționate două decizii relevante, care reflectă jurisprudența neunitară la nivelul Secției a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale a Curții de Apel București, după cum urmează:

24. Într-o primă opinie, exprimată în cuprinsul Deciziei civile nr. 3.991 din 5 septembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 30.784/3/2015, s-a apreciat că, în situația unui debit constatat ulterior intrării în vigoare a legii amnistiei (1 octombrie 2014), acesta intră sub incidența legii amnistiei numai cu condiția de a fi fost încasat de pensionar până la data intrării în vigoare a legii. Pentru sumele plătite necuvenit ulterior acestei date se emite decizie de recuperare.

25. Prin cea de-a doua opinie, exprimată în cadrul Deciziei civile nr. 4.157 din 12 septembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 29.754/3/2015, s-a reținut că textul Legii nr. 125/2014 și al Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014 conduce la concluzia că, indiferent de data când debitul a fost constatat, anterior ori ulterior intrării în vigoare a legii (1

octombrie 2014), scutirea se aplică pentru suma reprezentând debit, dacă este corespunzătoare perioadei anterioare acestei date. Scopul legii a fost de a scuti de la recuperare sumele necuvenite, plătite destinatarilor legii, aferente perioadei anterioare datei de 1 octombrie 2014.

26. S-a arătat că, în cadrul ședinței de practică neunitară de la nivelul Curții de Apel București - Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale din luna octombrie 2016, cu majoritate, s-a apreciat ca fiind corectă cea de-a doua opinie.

IV. Punctul de vedere al părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

27. După comunicarea raportului, potrivit dispozițiilor art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, părțile au formulat următoarele puncte de vedere asupra chestiunii de drept supuse judecății:

28. Apelantul-reclamant a susținut că prevederile art. 1 alin. (1) din Legea nr. 125/2014 se aplică inclusiv sumelor încasate necuvenit după data de 1 octombrie 2014, în condițiile în care aceste sume corespund unei perioade anterioare datei de 1 octombrie 2014.

29. În argumentarea acestui punct de vedere s-a arătat că din lecturarea întregului conținut al Legii nr. 125/2014 și al normelor sale de aplicare rezultă faptul că legiuitorul a impus o singură condiție pentru ca scutirea de la recuperare să opereze în acest gen de situații, și anume ca sumele să corespundă perioadei anterioare datei de 1 octombrie 2014.

30. S-a apreciat că impunerea oricărei altei condiții decât cea stabilită prin textul legii nu poate fi catalogată decât ca o încălcare a principiului de drept *ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus*.

31. Atât timp cât textul art. 1 alin. (1) din Legea nr. 125/2014 cuprinde dispoziții clare, iar cele două texte din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014, respectiv art. 5 și art. 10, nu cuprind dispoziții contrare sau neclare, ba dimpotrivă, lămuresc cu exactitate condițiile de aplicare, s-a apreciat că interpretarea acestor prevederi poate conduce la o singură concluzie: sunt scutite de la recuperare sumele ce corespund perioadei anterioare datei de 1 octombrie 2014, fiind fără relevanță, în aplicarea scutirii, momentul plății lor.

32. Intimata-pârâtă a susținut că debitele care se scutesc în temeiul Legii nr. 125/2014 și al Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014 sunt cele provenite din sume încasate necuvenit de pensionar în perioada 1 ianuarie 2011 - 1 octombrie 2014. Fiind vorba de un regim derogatoriu de la dreptul comun prevăzut de dispozițiile art. 107 alin. (1) și (2) și art. 179 din Legea nr. 263/2010, altă interpretare dată acestor norme nu poate fi primită, câtă vreme normele cu caracter special sunt de strictă interpretare și aplicare.

33. S-a arătat că Legea nr. 125/2014 și normele sale de aplicare instituie o excepție de la regula conform căreia debitele stabilite sau care vor fi stabilite în sarcina pensionarilor nu se vor recupera dacă sumele ce constituie aceste debite au fost încasate efectiv de pensionar înainte de data de 1 octombrie 2014, aceasta fiind interpretarea prevederilor art. 1 alin. (1) din lege prin raportare la prevederile art. 5 și art. 10 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014, interpretare care se realizează ca un tot unitar, iar nu separat. Fiind vorba despre instituirea unei situații de excepție, prevederile legii și ale normelor de aplicare trebuie să fie interpretate în sensul cel mai strict posibil, fără să se procedeze la o lărgire a sferei de aplicare a acestora.

34. Ca atare, s-a considerat că interpretarea ce trebuie dată prevederilor art. 1 alin. (1) din Legea nr. 125/2014, prin raportare la dispozițiile art. 5 și art. 10 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014, este aceea că sunt scutite de la recuperare debitele stabilite în conformitate cu prevederile Legii nr. 263/2010 provenite din sume încasate, efectiv, necuvenit în perioada anterioară datei de 1 octombrie 2014, și nu din sume aferente acestei perioade, dar încasate efectiv în perioada ulterioară datei de 1 octombrie 2014.

35. Totodată, s-a considerat că prevederile legale menționate nu se aplică debitelor provenite din sume plătite ca urmare a pronunțării unor hotărâri judecătorești, ulterior desființate de instanța de control în calea de atac.

V. Punctul de vedere al titularului sesizării cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

36. Completul de judecată al Curții de Apel București - Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale, prin Încheierea de sesizare din 28 noiembrie 2016, și-a exprimat punctul de vedere asupra chestiunii de drept ce face obiectul prezentei sesizări în sensul că, din analiza dispozițiilor art. 1 alin. (1) din Legea nr. 125/2014, prin raportare la dispozițiile art. 5 și art. 10 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014, rezultă că, în situația unui debit constatat ulterior intrării în vigoare a legii amnistiei (1 octombrie 2014), sumele intră sub incidența legii amnistiei numai cu condiția de a fi fost încasate de pensionar până la data intrării în vigoare a legii. Pentru sumele plătite necuvenit ulterior acestei date se emite decizie de recuperare.

37. Instanța de trimitere a apreciat că interesează momentul la care au fost încasate aceste sume de către pensionar, chiar dacă este vorba despre un debit constatat ulterior intrării în vigoare a legii amnistiei fiscale.

38. Interpretarea dispozițiilor Legii nr. 125/2014 privind scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii nu poate fi decât una literală, deoarece suntem în prezența unei scutiri de la plată, o situație de excepție de la regula recuperării sumelor încasate necuvenit de către pensionari, după cum rezultă din conținutul art. 1 alin. (1) din Legea nr. 125/2014.

39. Principala regulă în demersul de interpretare a excepțiilor constă în faptul că excepțiile sunt de strictă interpretare și aplicare (*Exceptio est strictissimae interpretationis*).

40. Dispozițiile art. 1 alin. (1) din Legea nr. 125/2014 arată că nu se recuperează debitele constituite sau care urmează a fi constituite în sarcina pensionarilor aflați în evidența sistemului public de pensii la data intrării în vigoare a prezentei legi, reprezentând sume încasate necuvenit cu titlu de pensie, indemnizație socială pentru pensionari și indemnizație pentru însoțitor.

41. Legea privind scutirea de la plată a unor debite nu poate să aibă ca obiect decât sume încasate până la data intrării în vigoare a legii, chiar dacă debitul este constatat ulterior.

42. Acest aspect este reglementat cu claritate și în cuprinsul normelor metodologice, respectiv prin art. 5 și art. 10 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014.

43. S-a observat că dispozițiile legale enunțate fac distincție doar între debit constatat la data intrării în vigoare a legii sau ulterior, precum și între sume plătite necuvenit "în perioada _1 octombrie 2014" și sume plătite necuvenit, corespunzătoare perioadei de după data de 1 octombrie 2014.

44. Criterii precum echitatea sau egalitatea de tratament juridic nu pot fi adăugate celor prevăzute de lege.

VI. Jurisprudența instanțelor naționale în materie

45. În urma solicitării adresate de către Înalta Curte de Casație și Justiție, instanțele naționale au înaintat hotărârile judecătorești identificate și care prezintă relevanță pentru problema de drept în discuție, precum și punctele de vedere teoretice exprimate de judecători, preconizându-se apariția unei practici judiciare neunitare în această materie.

46. Astfel, într-o primă opinie s-a apreciat că sunt scutite de plată și deci nu se recuperează sumele reprezentând pensie încasate necuvenit chiar după data de 1 octombrie 2014, dacă sumele sunt aferente perioadei anterioare datei de 1 octombrie 2014.

47. Într-o altă opinie s-a considerat că, dimpotrivă, sumele încasate necuvenit după data de 1 octombrie 2014, în condițiile în care aceste sume sunt drepturi aferente unei perioade anterioare datei de 1 octombrie 2014, se recuperează.

48. La nivelul Curții de Apel București - Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale au fost identificate 6 cauze similare, suspendate în temeiul dispozițiilor art. 520 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

49. Ministerul Public - Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prin Adresa nr. 2.579/C/4673/III-5/2016 din 3 februarie 2017, a comunicat că la nivelul Secției judiciare - Serviciul judiciar civil nu se verifică în prezent practică judiciară în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii în problema de drept care formează obiectul prezentei sesizări.

VII. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție în procedurile de unificare a practicii judiciare și jurisprudența Curții Constituționale

50. Deși nu vizează în mod direct chestiunea supusă interpretării în prezenta sesizare, este util a fi menționată Decizia nr. 33 din 24 octombrie 2016, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 108 din 8 februarie 2017, prin care a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Craiova - Secția I civilă în Dosarul nr. 1.619/104/2015 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile prin care s-a stabilit că, în interpretarea dispozițiilor art. 1 lit. a), art. 2 alin. (1) și art. 3 din Legea nr. 124/2014 privind unele măsuri referitoare la veniturile de natură salarială ale personalului plătit din fonduri publice, cu modificările ulterioare (Legea nr. 124/2014), este exonerat de la obligația restituirii pentru sumele reprezentând venituri de natură salarială încasate necuvenit până la data intrării în vigoare a legii, respectiv 27 septembrie 2014, personalul salarizat sub imperiul actelor normative enumerate în art. 1 din lege.

51. Această decizie prezintă relevanță prin prisma finalității urmărite de legiuitor și prin Legea nr. 124/2014, aceeași cu cea a Legii nr. 125/2014 - acte normative de amnistie fiscală, adoptate de Parlament în vederea realizării unor obiective de politică socială.

52. Prin decizia menționată, între altele, s-a reținut: "(...) chestiunea de drept cuprinsă în sesizare pune în discuție un act de clemență a legiuitorului care, din considerente de politică socială, renunță la dreptul de a recupera sumele constând în venituri de natură salarială încasate necuvenit de către anumite categorii de bugetari." (paragraful 51).

53. Cu toate că finalitatea celor două acte normative este identică, domeniul de aplicare a fiecărui act normativ este diferit, în raport cu cauza juridică a sumelor încasate necuvenit de beneficiarii legii - venituri de natură salarială, în cazul Legii nr. 124/2014, și, respectiv, pensii, indemnizații sociale pentru pensionari și indemnizații pentru însoțitor, în ipoteza Legii nr. 125/2014.

54. Ca atare, având premise distincte, sunt diferite și soluțiile legislative prin care se asigură realizarea scopului legii, fiecare dintre aceste acte normative având un domeniu propriu de aplicare, se raportează la anumite criterii temporale, modalități de stabilire a debitelor etc., în funcție de raporturile sociale pe care le reglementează.

55. Dispozițiile Legii nr. 125/2014 nu au făcut obiect al sesizării Curții Constituționale.

VIII. Raportul asupra chestiunii de drept

56. Prin raportul întocmit în cauză, în conformitate cu dispozițiile art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă, s-a apreciat că sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, potrivit dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă.

57. Asupra rezolvării de principiu a chestiunii de drept sesizate, opinia judecătorilor-raportori a fost în sensul că, în interpretarea dispozițiilor art. 1 alin. (1) din Legea nr. 125/2014, prin raportare la dispozițiile art. 5 și art. 10 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014, nu se recuperează sumele reprezentând pensie, indemnizație socială pentru pensionari și indemnizație pentru însoțitor, încasate necuvenit după data de 1 octombrie 2014, dacă aceste sume reprezintă drepturi aferente unei perioade anterioare datei de 1 octombrie 2014.

IX. Înalta Curte de Casație și Justiție

58. Examinând sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, raportul întocmit de judecătorii-raportori, punctele de vedere formulate de către părți și chestiunea de drept ce se solicită a fi dezlegată, constată următoarele:

59. Reglementând, în cuprinsul art. 519 din Codul de procedură civilă, procedura pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ca un mijloc de asigurare a unei practici judiciare unitare în interpretarea și aplicarea legii de către instanțele judecătorești, alături de mecanismul recursului în interesul legii, legiuitorul a instituit o serie de condiții de admisibilitate pentru declanșarea acestei proceduri, condiții care se impun a fi întrunite în mod cumulativ, după cum urmează:

- existența unei cauze aflate în curs de judecată, în ultimă instanță;
- cauza care face obiectul judecării să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit să soluționeze cauza;
- ivirea unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată;
- chestiunea de drept identificată să prezinte caracter de noutate; și
- asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat și nici să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

60. Din examinarea circumstanțelor cauzei deduse judecării pe rolul Curții de Apel București - Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale se constată că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate.

61. Astfel, Curtea de Apel București este legal investită cu soluționarea unei cereri de apel, în cadrul unui litigiu vizând contestarea Deciziei emise la data de 26 octombrie 2015 de Casa de Pensii a Municipiului București având ca obiect recuperarea sumelor încasate necuvenit de către contestator cu titlu de pensie de serviciu, așadar o decizie prin care contestatorului i s-a imputat suma de 322.909 lei, potrivit Cererii completatoare formulate la prima instanță la data de 16 noiembrie 2015; această cerere a fost disjunsă din Dosarul inițial nr. 27.151/3/2015, fiind înregistrată cu nr. 42.999/3/2015 pe rolul aceleiași instanțe, și a fost soluționată prin Sentința civilă nr. 739 din 25 ianuarie 2016 a Tribunalului București - Secția a VIII-a conflicte de muncă și asigurări sociale, ce constituie obiectul apelului cu care curtea de apel a fost sesizată.

62. Potrivit art. 179 alin. (1) și (4) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare: "(1) Sumele încasate necuvenit cu titlu de prestații de asigurări sociale se recuperează de la beneficiari în termenul general de prescripție de 3 ani. (...)

(4) Sumele plătite necuvenit prin intermediul caselor teritoriale de pensii și al caselor de pensii sectoriale se recuperează de la beneficiari în baza deciziei casei respective, care constituie titlu executoriu."

63. Se constată că prin cererea introductivă, inițial, contestatorul a atacat Decizia de revizuire a pensiei din 30 aprilie 2015 pentru care a parcurs procedura prealabilă administrativă obligatorie, fără caracter jurisdicțional, în fața Comisiei Centrale de Contestații, în condițiile art. 149 din Legea nr. 263/2010.

64. Art. 152 din același act normativ stabilește că jurisdicția asigurărilor sociale se realizează de tribunale și curți de apel, iar art. 153 lit. d) din Legea nr. 263/2010 prevede că tribunalele soluționează în primă instanță litigiile privind hotărârile Comisiei Centrale de Contestații.

65. Ca atare, cererea completatoare formulată de către contestator în dosarul de primă instanță, disjunsă și soluționată prin sentința apelată la Curtea de Apel București, prin care a contestat titlul executoriu emis de casa de pensii competentă - Decizia privind recuperarea sumelor încasate necuvenit cu titlu de pensie de serviciu din data de 26 octombrie 2015 -, fiind o cerere incidentală în dosarul inițial aflat în competența de primă instanță a tribunalului, este, la rândul său, de competența materială a tribunalului în primă instanță, date fiind prevederile art. 123 din Codul de procedură civilă.

66. Conform art. 155 din Legea nr. 263/2010: "(1) Împotriva hotărârilor tribunalelor se poate face numai apel la curtea de apel competentă.

(2) Hotărârile curților de apel, precum și hotărârile tribunalelor neatacate cu apel în termen sunt definitive."

67. În consecință, se constată a fi îndeplinită și condiția ca instanța de trimitere - Curtea de Apel București - să fie investită în mod legal cu soluționarea unei cauze în ultimă instanță.

68. În ceea ce privește cerința ivirii unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată se reține că și aceasta este întrunită.

69. Astfel, în motivarea cererii completatoare contestatorul a arătat că suma imputată de pârâtă prin decizia contestată (322.909 lei) include și diferențele corespunzătoare perioadei octombrie 2014 - februarie 2015, însă restul de 289.695 lei reprezintă drepturi aferente intervalului 1

septembrie 2010 - 1 octombrie 2014.

70. În opinia contestatorului, această sumă de 289.695 lei intră sub incidența Legii nr. 125/2014, considerând că în mod nelegal aceasta i-a fost imputată prin decizia de debit. Contestatorul a invocat dispozițiile art. 10 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014.

71. Prin Cererea de apel, înregistrată pe rolul Curții de Apel București - Secția a VII-a pentru conflicte de muncă și asigurări sociale la data de 11 august 2016, apelantul-contestator a solicitat anularea sentinței apelate cu trimiterea cauzei spre rejudecare, arătând că, deși prima instanță a invocat dispozițiile art. 179 alin. (4) din Legea nr. 263/2010, nu a avut în vedere faptul că prin Legea nr. 125/2014 și normele sale de aplicare au fost amnistiate debitele corespunzătoare perioadei anterioare datei de 1 octombrie 2014, așa cum este și debitul din prezenta cauză, constituit în parte din drepturi aferente perioadei septembrie 2010 - octombrie 2014.

72. Prin Întâmpinarea depusă la dosar la data de 21 septembrie 2016, intimata Casa de Pensii a Municipiului București a solicitat respingerea apelului ca nefondat.

73. Pe fondul cauzei, intimata a considerat că sumele imputate apelantului nu intră sub incidența Legii nr. 125/2014, invocând în acest sens dispozițiile art. 1 alin. (1) din Legea nr. 125/2014, precum și art. 5 și art. 10 din normele metodologice de aplicare a acestei legi.

74. Ca atare, având în vedere că apelantul contestator a invocat incidența prevederilor actului normativ având ca obiect amnistia fiscală pentru o mare parte din debitul ce i-a fost constituit de către intimată prin decizia contestată, rezultă că devine evidentă legătura cu cauza a chestiunii de drept pentru a cărei dezlegare de principiu a fost sesizată Înalta Curte de Casație și Justiție.

75. Cerința noutății problemei de drept este și ea îndeplinită, decurgând, în primul rând, din împrejurarea că se solicită interpretarea unui text inclus într-un act normativ relativ recent, prin raportare la momentul sesizării; concret, Legea nr. 125/2014 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 700 din 24 septembrie 2014 și a intrat în vigoare la data de întâi a lunii următoare datei publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, sens în care a prevăzut art. 6 din Legea nr. 125/2014, așadar, la data de 1 octombrie 2014.

76. Pe de altă parte, condiția noutății rezidă nu numai în faptul că amnistia fiscală, respectiv exonerarea de obligația de restituire a unor sume necuvenite achitate cu titlu de pensie, indemnizație socială pentru pensionari și indemnizație pentru însoțitor, nu este o instituție analizată în lucrări de specialitate juridică, ci și în împrejurarea că textele de lege ridică probleme de interpretare, de o relativă dificultate, chiar în corelație cu normele edictate pentru explicitarea lor și de natură a servi scopului organizării aplicării legii, respectiv Normele metodologice din 29 octombrie 2014, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 878 din 3 decembrie 2014, aprobate prin Ordinul comun al ministrului muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice și al ministrului finanțelor publice, respectiv Ordinul nr. 2.073/1.623/2014.

77. În cauză este îndeplinită situația premisă a iminenței apariției unei practici judiciare neunitare, fapt ce rezultă din analiza punctelor de vedere divergente exprimate de curțile de apel din țară și unele tribunale din circumscripțiile acestora, chiar dacă una dintre interpretări se profilează a fi majoritară.

78. În același timp se constată că instanțele judecătorești, având competență în această materie, nu au pronunțat un număr mare de hotărâri judecătorești de natură a contura o jurisprudență constantă și continuă în materia de referință, pe baza unei interpretări adecvate a textului care a generat chestiunea de drept a cărei rezolvare de principiu se solicită.

79. Totodată, se constată că asupra acestei chestiuni de drept Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat anterior pe calea unui recurs în interesul legii ori a unei alte hotărâri prealabile.

80. Prin urmare, sesizarea întrunește cumulativ condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, astfel încât se impune a se da eficiență mecanismului de unificare reprezentat de pronunțarea unei hotărâri prealabile, în vederea atingerii dezideratului acestei instituții procesuale, respectiv preîntâmpinarea soluționării diferite a unei chestiuni de drept de către instanțele judecătorești (control a priori), ceea ce va avea și efectul asigurării securității raporturilor juridice.

81. Chestiunea de drept cu a cărei dezlegare a fost investită Înalta Curte de Casație și Justiție prin

prezenta sesizare privește interpretarea dispozițiilor art. 1 alin. (1) din Legea nr. 125/2014, prin raportare la dispozițiile art. 5 și art. 10 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014, în sensul de a se stabili dacă se recuperează sau nu sumele reprezentând "pensie, indemnizație socială pentru pensionari și indemnizație pentru însoțitor", încasate necuvenit după data de 1 octombrie 2014, în condițiile în care aceste sume sunt drepturi aferente unei perioade anterioare datei de 1 octombrie 2014.

82. În baza art. 5 din același act normativ au fost emise Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014 privind scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii, precum și a Procedurii de efectuare a restituirilor din 29 octombrie 2014, aprobate prin Ordinul comun nr. 2.073/1.623/2014 al ministrului muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice și al ministrului finanțelor publice.

83. Din perspectiva chestiunii de drept ce face obiectul prezentei sesizări interesează dispozițiile art. 1 alin. (1) din Legea nr. 125/2014, potrivit cărora: "Prin derogare de la prevederile Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, debitele constituite sau care urmează a fi constituite în sarcina pensionarilor aflați în evidența sistemului public de pensii la data intrării în vigoare a prezentei legi, reprezentând sume încasate necuvenit cu titlu de pensie, indemnizație socială pentru pensionari și indemnizație pentru însoțitor, nu se recuperează."

84. Textul citat instituie o excepție de la regula recuperării la bugetul asigurărilor sociale de stat a sumelor încasate necuvenit cu titlu de pensie, indemnizație socială pentru pensionari și indemnizație pentru însoțitor, regulă reglementată de art. 179 din Legea nr. 263/2010.

85. Cu toate acestea, se constată că în domeniul de aplicare a Legii nr. 125/2014 intră nu numai pensiile, indemnizațiile sociale pentru pensionari și indemnizațiile pentru însoțitor stabilite în sistemul public de pensii, ci și categoria pensiilor recalculate potrivit prevederilor Legii nr. 119/2010, precum și pensiile de serviciu, soluție ce se impune din interpretarea sistematică a legii, întrucât art. 3 din Legea nr. 125/2014 prevede în mod expres astfel: "Scutirea de la plată a debitelor, precum și restituirea prevăzută la art. 1 alin. (2), conform prevederilor prezentei legi, se aplică indiferent de categoria de pensie de care beneficiază sau a beneficiat pensionarul, la momentul constatării existenței debitelor."

86. Textul anterior citat din lege este explicitat prin dispozițiile art. 7 și art. 8 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014, conform cărora:

"Art. 7. - Fac obiectul scutirii de la plată sumele reprezentând:

a) pensii stabilite conform legislației sistemului public de pensii, pensii recalculate potrivit prevederilor Legii nr. 119/2010 privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor, precum și pensii de serviciu;

b) indemnizația socială pentru pensionari prevăzută de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2009 privind instituirea pensiei sociale minime garantate, aprobată prin Legea nr. 196/2009, cu modificările ulterioare;

c) indemnizația pentru însoțitor, prevăzută de legislația privind sistemul public de pensii, în cazul pensionarilor de invaliditate gradul I."

"Art. 8. - Beneficiază de prevederile art. 1 alin. (1) din lege, cu respectarea prevederilor art. 4 - 7, următoarele categorii de pensionari:

a) pensionarii sistemului public de pensii;

b) pensionarii beneficiari de pensii de serviciu."

87. Întrucât art. 1 alin. (1) din Legea nr. 125/2014 reglementează o excepție, aceasta este de strictă interpretare - *exceptio est strictissimae interpretationis* -, ceea ce presupune că soluția legislativă pe care o consacră nu poate fi extinsă la alte situații decât cele la care legiuitorul se referă în mod expres.

88. Prin urmare, conform normei analizate, debitele constituite sau care urmează a fi constituite în sarcina pensionarilor aflați în evidența sistemului public de pensii la data intrării în vigoare a Legii nr. 125/2014, reprezentând sume încasate necuvenit cu titlu de pensie, indemnizație socială pentru pensionari și indemnizație pentru însoțitor, nu se recuperează.

89. În raport cu momentul intrării în vigoare a acestui act normativ, aceste debite aferente perioadei anterioare momentului de referință al legii - 1 octombrie 2014 -, decurgând din pensii, indemnizații sociale pentru pensionari și indemnizații pentru însoțitor necuvenite beneficiarului prestației sociale:

(i) fie erau deja constituite - caz în care casele de pensii competente au emis un titlu executoriu în temeiul art. 179 din Legea nr. 263/2010;

(ii) fie aceste titluri executorii, vizând drepturi necuvenite pentru aceeași perioadă anterioară datei de 1 octombrie 2014, urmau a fi emise, așadar constituite, ulterior intrării în vigoare a legii.

90. **Pentru teza întâi (i)**, la data intrării în vigoare a Legii nr. 125/2014, titlurile executorii emise de casele de pensii în aplicarea regulii instituite de art. 179 din Legea nr. 263/2010 fie erau neexecutate, fie erau executate parțial sau total; prin urmare, în aceste cazuri, debitele erau constituite la data intrării în vigoare a legii speciale - 1 octombrie 2014 - prin care s-a reglementat exonerarea pensionarilor sau a beneficiarilor prestației sociale de obligația de restituire a sumelor pentru care (mai) aveau calitatea de debitori la aceeași dată a intrării în vigoare a legii.

91. În sensul celor anterior arătate sunt și dispozițiile art. 4 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014 care prevăd că:

"În conformitate cu prevederile art. 1 alin. (1) din lege sunt scutite de la plată sumele rămase de recuperat, înscrise în evidența debitorilor la data de 1 octombrie 2014, din debitele constituite anterior acestei date."

92. Ca atare, în acest caz, scutirea vizează ipoteza în care titlul executoriu emis anterior intrării în vigoare a legii nu a fost executat ori a fost parțial executat pentru drepturi încasate necuvenit pentru perioada anterioară datei de 1 octombrie 2014, iar pensionarul sau beneficiarul prestației sociale este exonerat de obligația de restituire a sumei rămase de recuperat.

93. Răspunzând scopului emiterii lor, normele metodologice, prin dispozițiile art. 9, descriu procedura aplicării dispozițiilor art. 1 alin. (1) teza întâi din Legea nr. 125/2014, astfel:

"Art. 9. - Debitele aflate în evidență la data de 1 octombrie 2014, care fac obiectul legii, se scutesc de la plată în baza deciziei emise de casa de pensii competentă, întocmită potrivit modelului aprobat prin ordin al președintelui Casei Naționale de Pensii Publice. Deciziile se emit în 3 exemplare, din care unul se comunică pensionarului. În temeiul acestor decizii debitele se scad din evidența contabilă."

94. Deși nu face obiectul prezentei sesizări, pentru demonstrarea caracterului indubitabil al scopului legii (aministia fiscală), este util a se preciza că, pentru sumele deja restituite total sau parțial în baza titlului executoriu emis de casa de pensii competentă, pensionarul sau beneficiarul prestației sociale, în baza art. 1 alin. (2) din Legea nr. 125/2014, beneficiază de restituirea sumelor executate.

95. Textul de lege invocat prevede astfel: "(2) Sumele cu titlu de pensie, indemnizație socială pentru pensionari și indemnizație pentru însoțitor provenite din debite și recuperate de la pensionari începând cu data de 1 ianuarie 2011 și până la data intrării în vigoare a prezentei legi se restituie eşalonat, pe o perioadă de 5 ani calendaristici, începând de la data de 1 ianuarie 2015, prin plăți anuale egale."

96. Pe de altă parte, cap. III din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014 descrie procedura de efectuare a restituirii sumelor reprezentând debite recuperate până la data de 1 octombrie 2014 (art. 14 - 27).

97. **Pentru cea de-a doua teză (ii)** norma are în vedere debitele ce urmau a se constitui de către casele de pensii prin emiterea de titluri executorii după intrarea în vigoare a Legii nr. 125/2014, așadar ulterior datei de 1 octombrie 2014, dar constând în drepturi încasate necuvenit de către pensionari sau beneficiarii prestațiilor sociale pentru aceeași perioadă anterioară datei de 1 octombrie 2014.

98. Se observă că art. 1 alin. (1) teza a doua din lege folosește exprimarea "debitele care urmează a fi constituite", prin urmare, textul are în vedere ipoteza în care calitatea de debitor a pensionarului sau a beneficiarului prestației sociale se naște după intrarea în vigoare a Legii nr. 125/2014, așadar după data de 1 octombrie 2014.

99. Aceasta presupune că în această ipoteză normativă legiuitorul are în vedere situații juridice aflate în derulare sau în curs de constituire (facta pendentia), precum recalculări de pensii, revizuirii ale deciziilor de pensionare, procese aflate în curs de judecată, nefinalizate încă prin pronunțarea unor hotărâri judecătorești definitive (potrivit noului Cod de procedură civilă) sau irevocabile (conform Codului de procedură civilă anterior) etc., astfel încât noile situații juridice, născute sau consolidate după intrarea în vigoare a Legii nr. 125/2014 în legătură cu pensii, indemnizații sociale pentru pensionari și indemnizații pentru însoțitor încasate deja pentru perioada anterioară datei de 1 octombrie 2014, s-ar putea finaliza cu calitatea de debitor a pensionarului sau a beneficiarului de prestații sociale pentru ceea ce a încasat necuvenit.

100. Or, ca efect al dispozițiilor art. 1 alin. (1) teza a doua din Legea nr. 125/2014, aceste sume constând în debite care s-au constituit după intrarea în vigoare a legii în sarcina pensionarilor, reprezentând sume încasate necuvenit cu titlu de pensie, indemnizație socială pentru pensionari și indemnizație pentru însoțitor, nu se recuperează.

101. Art. 5 din normele metodologice explicitează astfel teza a doua din art. 1 alin. (1) din Legea nr. 125/2014:

"Art. 5. - Sunt scutite, de asemenea, de la plată, conform legii, debitele constatate ulterior datei intrării în vigoare a legii în sarcina pensionarilor aflați în evidența sistemului public de pensii la această dată, corespunzătoare perioadei anterioare datei de 1 octombrie 2014."

102. Normele metodologice se raportează la ipoteza "debitelor constatate" ulterior datei de 1 octombrie 2014 pentru drepturi corespunzătoare perioadei anterioare acestei date, întrucât aplicarea regulii (recuperarea debitului prin emiterea titlului executoriu de către casa de pensii competentă, în temeiul art. 179 din Legea nr. 263/2010) nu mai este posibilă, datorită incidenței excepției de la această regulă - art. 1 alin. (1) teza a doua din Legea nr. 125/2014, care conduce la exonerarea debitorilor de la plata acestora.

103. Prin urmare, constituirea debitelor urmată de stingerea acestora prin efectul legii corespunde unei constatări scriptice a acestor situații juridice.

104. În procesul de aplicare a legii, aceste debite și scutirea de la plată a pensionarilor și beneficiarilor de prestații sociale trebuie constatate și reflectate în evidențele contabile ale caselor de pensii competente, sens în care art. 10 și art. 11 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014 prevăd:

"Art. 10. - În situațiile în care, ulterior intrării în vigoare a legii, respectiv după data de 1 octombrie 2014, se constată debite reprezentând sume plătite necuvenit în sarcina pensionarilor aflați în evidența sistemului public de pensii la data intrării în vigoare a legii, se procedează la revizuirea pensiilor, iar pe deciziile de modificare a drepturilor se va înscrie mențiunea «Suma de lei, încasată necuvenit în perioada 1 octombrie 2014, se scutește de la plată în temeiul Legii nr. 125/2014.»"

"Art. 11. - Sumele prevăzute la art. 10, scutite de la plată, se evidențiază într-un cont în afara bilanțului."

105. Respectând ierarhia actelor normative prevăzută de Constituția României și de art. 4 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 21 aprilie 2010, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 24/2000), ordinul prin care au fost aprobate Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014, emis pentru organizarea aplicării legii în temeiul art. 5 din acest act normativ, nu poate adăuga, restrânge sau modifica dispoziția legală pe care o explicitează și a cărei executare o asigură. În acest sens, art. 4 alin. (3) din Legea nr. 24/2000 prevede: "(3) Actele normative date în executarea legilor, ordonanțelor sau a hotărârilor Guvernului se emit în limitele și potrivit normelor care le ordonă."

106. În consecință, nu poate fi reținută interpretarea dată de instanța de trimitere, prin raportare la dispozițiile art. 10 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014, în sensul că legea privind scutirea de la plată a unor debite nu poate avea ca obiect decât sumele încasate până la intrarea în vigoare a legii, chiar dacă debitul este constatat ulterior, întrucât o atare interpretare lasă fără aplicare situații juridice care se încadrează în domeniul de aplicare a legii, anume acelea în care debitele au fost constituite (constatate) ulterior intrării în

vigoare a legii pentru drepturi încasate necuvenit după data 1 octombrie 2014, dar pentru o perioadă anterioară acestei date de referință a legii, și pentru care, de asemenea, operează, prin efectul legii, scutirea de la plată.

107. Criteriul prevăzut de legiuitor în delimitarea domeniului de aplicare a legii în cuprinsul art. 1 privește constituirea debitului înainte sau după intrarea în vigoare a actului normativ pentru drepturi încasate necuvenit cu titlu de pensie, indemnizație socială pentru pensionari și indemnizație pentru însoțitor, corespunzătoare perioadei anterioare datei de 1 octombrie 2014, sens în care art. 5 din normele metodologice prevede fără echivoc, fiind indiferent dacă încasarea efectivă a drepturilor necuvenite a avut loc înainte sau după intrarea în vigoare a Legii nr. 125/2014.

108. Nici dispozițiile primului alineat al art. 10 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014 nu indică o altă soluție întrucât simpla redare a mențiunilor pe care decizia de modificare a drepturilor, ca urmare a revizuirii pensiilor ar trebui să le cuprindă - "Suma de lei, încasată necuvenit în perioada 1 octombrie 2014, se scutește de la plată în temeiul Legii nr. 125/2014" -, nu poate limita domeniul de aplicare a legii, chiar dacă o exprimare mai clară ar fi cerut o formulare alternativă, precum: "Suma de lei, încasată necuvenit în/pentru perioada 1 octombrie 2014, se scutește de la plată în temeiul Legii nr. 125/2014."

109. Mențiunea citată din cuprinsul art. 10 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014 corespunde ipotezei în care plata sau încasarea acestor drepturi necuvenite s-a realizat lunar, astfel cum prevede cu valoare de regulă art. 108 alin. (1) din Legea nr. 263/2010, ceea ce nu înseamnă (în absența unei dispoziții exprese a legii în acest sens) că pot fi excluse din domeniul de aplicare a legii sumele încasate necuvenit chiar uno ictu, în ipoteza în care acestea îndeplinesc condiția de a viza drepturi aferente perioadei prevăzute de lege (așadar, anterioare datei de 1 octombrie 2014).

110. De asemenea, nici dispozițiile art. 10 alin. (2) din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014, potrivit cărora "Pentru sumele plătite necuvenit corespunzătoare perioadei de după data de 1 octombrie 2014 se emite decizie de recuperare a acestor sume", nu susțin o altă concluzie, contrar celor arătate de instanța de trimitere, întrucât legea nu se referă la sume plătite necuvenit după data de 1 octombrie 2014, ci la sume plătite necuvenit corespunzătoare perioadei de după data de referință a legii pentru care nu mai operează exonerarea de la plată.

111. Textul anterior reflectă caracterul de act normativ special al Legii nr. 125/2014 care a reglementat o excepție de la regula în materie, astfel încât, după epuizarea incidenței normei de excepție, se revine la aplicarea regulii recuperării sumelor plătite necuvenit pensionarilor sau beneficiarilor prestațiilor sociale enumerate de lege.

112. Amnistia exclude numai obligația de restituire a sumelor plătite nedatorat, nefiind de natură a înlătura caracterul ilicit al faptei de stabilire și încasare a unor drepturi neprevăzute de legislația în vigoare. Drept urmare, încasarea de sume necuvenite, după intrarea în vigoare a actului de clemență, este prohibită de lege și atrage, în continuare, obligația de restituire (în acest sens, paragraful 51 din Decizia nr. 33/2016 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept).

113. Pentru considerentele arătate, în temeiul art. 519, cu referire la art. 521 din Codul de procedură civilă,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite sesizarea formulată de Curtea de Apel București - Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale în Dosarul nr. 42.999/3/2015 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, stabilește că:

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1 alin. (1) din Legea nr. 125/2014 privind scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii, prin raportare la dispozițiile art. 5 și art. 10 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014 privind scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii, precum și a Procedurii de efectuare a restituirilor, aprobate prin Ordinul ministrului muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice și al ministrului finanțelor publice nr. 2.073/1.623/2014, nu se recuperează sumele reprezentând pensie, indemnizație socială pentru pensionari și indemnizație pentru însoțitor, încasate necuvenit după data de 1 octombrie 2014, dacă aceste sume reprezintă drepturi aferente unei perioade anterioare datei de 1 octombrie 2014.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 15 mai 2017.

VICEPREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

GABRIELA ELENA BOGASIU

Magistrat-asistent,

Mihaela Lorena Mitroi